

Skalbaggar i odlingslandskapet

- Marklevande rovdjur
- Parasitoider (på andra insekter)
- Växtlevande

- Dynglevande (nedbrytare/rovdjur)

Viktigt i odlingslandskapet - ex

Störning skapar tidiga successionsstadier
Ger konkurrenssvaga arter en chans
Småskalig landskapsmosaik

Bete ger en låg, varierad vegetation och ett gynnsamt mikroklimat – artrik fauna

På ohävdad mark dominerar några få generalister – färre arter

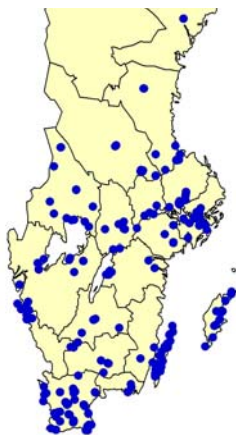

Marklevande rovdjur

guldgrön sammetslöpare
Chlaenius nigricornis NT

före 1980

efter 1980

Ett rovdjur i öppna våtmarker med kort vegetation; främst strandängar

Marklevande rovdjur

blank skulderlöpare
Cymindis humeralis EN

före 1980

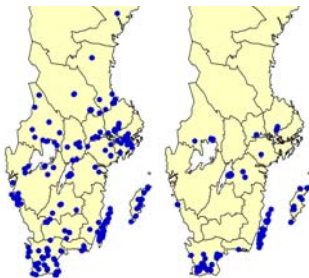
efter 1980

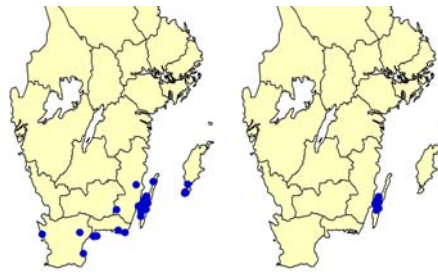
Ett rovdjur på
öppen, torr mark
med kort vegetation;
torrängar, sandmark

Generellt är minskningen mer påtaglig hos arter i näringsfattiga miljöer än i näringsrika, och i torrmarker mer än i våtmarker

guldgrön sammetslöpare
(våtmarksart)

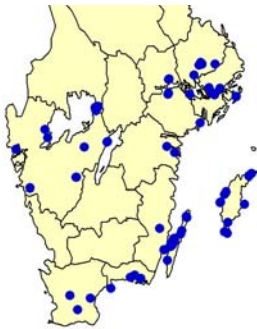
blank skulderlöpare
(torrmarksart)

Parasitoider

blå örtrlöpare
Lebia cyanocephala **EN**

före 1980

efter 1980

En parasitoid på
bladbaggas på
öppen, torr mark;
torrängar, trädor

Parasitoider

korthalsad majbagge
Meloe brevicollis **CR**

före 1980

efter 1980

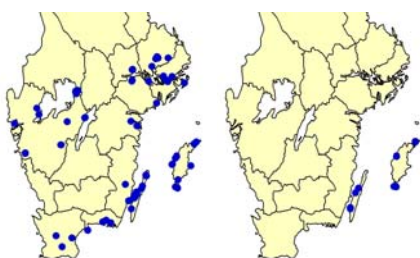

En parasitoid på
vildbin på öppen,
torr mark med kort
vegetation;
torrängar, sandmark

Parasitoider uppvisar i flera fall rena populationskrascher

Beroendet av värdarterer som i sin tur påverkas av habitatminskning och fragmentering gör dem särskilt sårbara

blå örtlöpare

korthalsad majbagge

Växtätare (delvis)

matt kornlöpare
Amara littorea EN

före 1980

efter 1980

En fröätare (larven rovdjur) på öppen, torr mark i tidig succession; trädor, ruderatmark, täkter

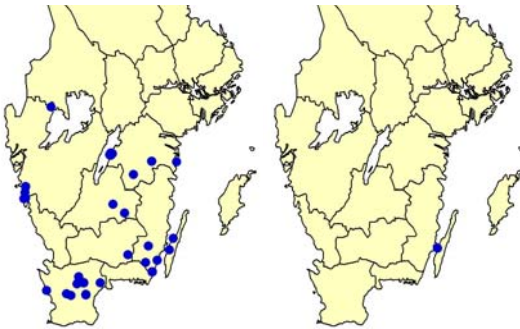
Växtätare

viveln *Apion laevigatum* VU
lever på åkerkulla

före 1980

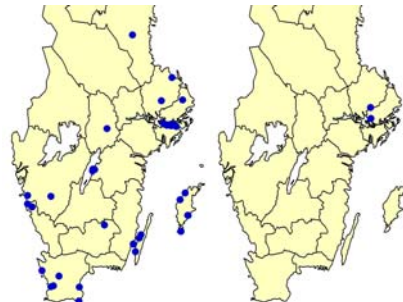
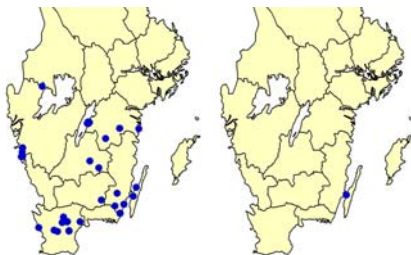
efter 1980

Växtätare knutna till trädesåkrar och andra störningsmiljöer har också i flera fall minskat mycket dramatiskt eller helt försvunnit

Apion laevigatum

matt kornlöpare

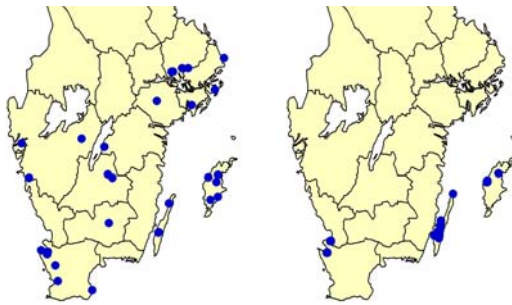
Tidigsuccessionsarter finns även bland fjärilar

gulfläckig igelkottspinnare
Hyphoraia aulica **CR**

före 1980

efter 1980

En polyfag växtätare
på öppen, torr mark
med kort vegetation

På Ölands och
Gotlands magra
kalkmarker har ett
ålderdomligt
beteslandskap levt
kvar...

...här finns idag de
sista kvarvarande
populationerna av
många hävd-
gynnade arter –
men hur länge?

Guldlöpare
Carabus nitens

Ett rovdjur på
öppen, fuktig mark
med kort vegetation;
hedar, alvar, myrar

Inte rödlistad i
Sverige – men hotad
av fragmentering av
hedmarker i hela
Västeuropa

Viktiga hävdade gräsmarker

- sandmarker
- alvar
- torrängar
- ljunghedar
- strandängar
- slåttermader

Hur viktiga är de hävdade markerna?

Flertalet av odlingslandskapets skalbaggar

- kan ibland/ofta leva i andra typer av störningsmiljöer, t.ex. trädesåkrar, ruderatmarker, tåkter

Dyngbaggar är däremot

- obligata betesmarksarter

Erfarenheter från hedområdet Brecklands i England:

Jordlöparfaunan uppvisade störst artrikedom på årligen störd, ogödslad jordbruksmark med låg och sparsam, ogräspräglad vegetation och talrika markblottor.

Alltså inte i de betade ljung- och gräshedar som upplevdes som floristiskt mest värdefulla!

Telfer & Eversham 1996

På sandfält i inlandet
har extensivt
jordbruk ofta ersatts
av en störning
försakad av militär
aktivitet

Täkter tillhandahåller ofta
successionshabitat som
"härmar" hävdade marker
och andra miljöer i
odlingslandskapet.

Sådana konstgjorda
miljöer kan fungera
som refugier för
många arter

Slutsats

- Artbevarande i odlingslandskapet handlar mycket om att utnyttja och utveckla de ersättningshabitat som finns i det omgivande kulturlandskapet
- Men dyngbaggarna klarar vi inte utan att arbeta med betesmarkerna